

УДК 373.5.

**КІНОДИДАКТИКА; ВІДЕОМАТЕРІАЛИ ПРО ТРАНСПОРТ НАФТИ І
ГАЗУ У СТАНОВЛЕННІ ФАХОВОЇ МЕДІАКОМПЕТЕНТНОСТІ
СПЕЦІАЛІСТА З НАФТОГАЗОВОЇ ІНЖЕНЕРІЇ**

Білецький Володимир Стефанович,

доктор технічних наук, професор
НТУ «Харківський політехнічний інститут»

Онкович Ганна Володимирівна,

доктор педагогічних наук, професор

Анотація. Спецкурс «Професійно орієнтована медіаосвіта» складається з медіадидактичних тем розділів – пресодидактика, кінодидактика, інтернет-дидактика, блогодидактика та ін. Кінодидактика - це технологія навчання, яка використовує кінопродукцію як засіб формування знань, умінь, навичок, цінностей та світогляду студентів. Відеоматеріали можуть стосуватися як технічних пристроїв, так і технологій, наукових досліджень, практики експлуатації техніки, промислових екскурсій тощо.

У статті подано приклади відеотекстів про сучасний трубопровідний, залізничний, автомобільний та водний транспорт нафти і природного газу, окремі магістральні трубопроводи флюїдів.

Ключові слова: медіаосвіта, спецкурс, професійно орієнтована медіаосвіта, медіадидактика, інтернет-дидактика, медіадидактика вищої школи, кінодидактика, нафтогазова інженерія, транспорт природних вуглеводнів, вища освіта.

Вступ. Поняття «професійно орієнтована медіаосвіта» вперше з'явилося в публікаціях часопису «Вища освіта України» [1-3]. Дослідниками-практиками було розглянуто різні аспекти використання засобів масової інформації та їхніх продуктів у навчальному процесі. Проблеми медіаосвіти у вищій школі стали предметом наукових зацікавлень відділу теорії та методології гуманітарної освіти Інституту вищої освіти НАПН України. [4, 5] Увагу було

сконцентровано на медіадидактиці, медіаосвітніх технологіях. Тут на початку ХХІ століття захищено дисертації з пресодидактики А. Д. Онковичем та І. М. Чемерис, з інтернет-дидактики – Р. П. Бужиковим, з розвитку критичного мислення – Л. Києнко-Романюк. О. К. Янишин розглядала медіаосвітні технології у навчанні документознавців, Н. М. Духаніна – медіаосвіту в процесі підготовки магістрів з комп'ютерних наук, І. А. Сахневич – з технічних наук.

Сьогодні створено низку спецкурсів з медіаосвіти для окремих спеціальностей. Їх впроваджено в різних навчальних закладах, що, зокрема, представлено у збірнику програм [6] і колективних монографіях [7, 8]. Проте розвиток медіадидактики вищої школи збагачувався новітніми технологіями, термінами, поняттями. Наразі в Україні впроваджено кілька професійно орієнтованих спецкурсів (ПОМО), мета яких – формування медіакультурної компетентності майбутнього працівника [8, 9].

Спецкурс «Професійно орієнтована медіаосвіта» складається з медіадидактичних тем розділів-пресодидактика, кінодидактика, інтернет-дидактика, блогодидактика та ін. Про досвід викладання цього спецкурсу майбутнім фахівцям з інженерії йдеться в кількох дослідженнях. Зокрема, теми спецкурсу з прикладами виконання практичних завдань подано у дослідженнях [10-16].

Мета даної публікації розкрити одну із базових тем спецкурсу – «Кінодидактика», котра – в перспективі – може бути й окремим професійно орієнтованим спецкурсом.

Кінодидактика – це технологія навчання, яка використовує кінопродукцію як засіб формування знань, умінь, навичок, цінностей та світогляду студентів. Основні види навчальних відеоматеріалів документальне, мультиплікаційне кіно (анімація), кіно науково-популярне. Останнім часом з'явилося багато авторських відео, творці яких – небайдужі професіонали, котрі прагнуть до активізації і оновлення освітнього процесу. Ми пропонуємо позначити їх як «професійно орієнтовані відео».

Навчальні фільми про техніку і технології, практику їх проектування,

будівництва, впровадження і експлуатації мають непересічне значення для фахівця, оскільки вони демонструють основні поняття, закони, методи та технологічні процеси, які пов'язані з його галуззю. Навчальні фільми можуть допомогти фахівцю краще зрозуміти теоретичну базу своєї професії та застосувати її на практиці.

Наукові фільми про науку і практику мають значення для фахівця, оскільки вони показують актуальні дослідження, винаходи, інновації та проблеми, які стосуються його галузі. Наукові фільми можуть допомогти фахівцю оновлювати свої знання, слідкувати за сучасними тенденціями та викликами, а також надихати його на власну наукову діяльність.

Художні фільми про науку і практику мають значення для фахівця, оскільки вони висвітлюють соціальні, етичні, культурні та естетичні аспекти його галузі. Художні фільми можуть допомогти фахівцеві розвивати своє критичне та творче мислення, формувати своє ставлення до власної професії та її місце і вплив у суспільстві.

Виклад основного матеріалу.

Кінодидактика при викладанні дисциплін з нафтогазової інженерії застосовується в НТУ «Харківський політехнічний інститут» окремими викладачами вже понад 5 років.

При цьому ресурс фахових матеріалів з нафтогазової інженерії на www.youtube.com найбільший англійською мовою. Для наших студентів ми використовували також російсько- та україномовні відеоматеріали. Якщо на початках їх пропорція складала: англійська / російська / українська = 5-10% / 70-80% / 10-15%, то сьогодні можна говорити про паритет у мовному плані. При цьому спостерігається тенденція до подальшого зростання частки україномовного і англійського продукту.

В умовах он-лайн навчального процесу застосування кіно-продуктів / відео-дидактики є вельми успішним. Звернення до відео-ресурсу може займати у викладача від 10-20% (лекція) до 40-50% (практичні) часу контакту зі студентами.

Частину відео-файлів, особливо тривалих в часі, викладач передає студентам у чаті для домашньої пропрацьовки. Наведемо приклади використуваних відеоресурсів.

Трубопровідний транспорт нафти і газу

1. Як транспортують нафту? 27 хв. https://www.youtube.com/watch?v=An2og-V9VeY&ab_channel=%D0%9D%D0%95%D0%A4%D0%A2%D0%AF%D0%9D%D0%98%D0%9A%D0%9B%D0%90%D0%99%D0%A4

2. Спеціальний «гарячий трубопровід». Казахстан. 5 хв. https://www.youtube.com/watch?v=i83ME2jVTpQ&ab_channel=%D0%9A%D0%B0%D0%B7%D0%A2%D1%80%D0%B0%D0%BD%D1%81%D0%9E%D0%B9%D0%BB

3. Перевозка нафти 10 хв Казахстан https://www.youtube.com/watch?v=w1GamfAJPRo&ab_channel=%D0%A2%D0%B5%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D0%B0%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D0%A5%D0%B0%D0%B1%D0%B0%D1%8024

4. Нафтопровід «Атасу-Алашанькоу» 10 хв Казахстан https://www.youtube.com/watch?v=jZ3YvCuD7Ag&ab_channel=%D0%A2%D0%B5%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D0%B0%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D0%A5%D0%B0%D0%B1%D0%B0%D1%8024

5. Трансаляскинський нафтопровід, США https://www.youtube.com/watch?v=rIqU6hrOu24&ab_channel=%D0%9E%D0%B1%D1%8A%D1%8F%D1%81%D0%BD%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%B5SCP-%D0%98%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B8%D1%8F%D0%B8%D0%90%D0%BD%D0%B8%D0%BC%D0%B0%D1%86%D0%B8%D1%8F 11 хв. https://www.youtube.com/watch?v=9K3oN1Bynwg&ab_channel=%D0%93%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D1%81%D0%90%D0%BC%D0%B5%D1%80%D0%B8%D0%BA%D0%B8 6 хв

Progress Report, Alyeska Pipeline 17 хв. https://www.youtube.com/watch?v=oI4yu01IAus&ab_channel=AlyeskaPipeline

6. Нафтопровід США – Канада 1 хв <https://www.youtube.com/>

watch?v=y5om6Fh7RKU&ab_channel=Euronews%D0%BF%D0%BE-%D1%80%D1%83%D1%81%D1%81%D0%BA%D0%B8

https://www.youtube.com/watch?v=iTXqJoCxx7w&ab_channel=CNN 2 хв

https://www.youtube.com/watch?v=cT9NH9I_DWE&ab_channel=NationalGeographic

2 хв 30 сек https://www.youtube.com/watch?v=oVa4zfCK38s&ab_channel=LiveNOWfromFOX 7 хв

7. Будівництво трубопроводів https://www.youtube.com/watch?v=dZ3xYMxo-OM&ab_channel=%D0%A1%D0%93%D0%9A

7 хв

https://www.youtube.com/watch?v=dZ3xYMxo-OM&ab_channel=%D0%A1%D0%93%D0%9A

10 хв https://www.youtube.com/watch?v=kHGpGr63xXU&ab_channel=%D0%A3%D0%93%D0%9D%D0%A2%D0%A3

10 хв

https://www.youtube.com/watch?v=154ptMiGfKw&ab_channel=%D0%A3%D0%93%D0%9D%D0%A2%D0%A3

12 хв https://www.youtube.com/watch?v=WMfIATXM62Y&ab_channel=%D0%9A%D0%B8%D0%BC%D0%A1%D0%B0%D0%B9%D1%84%D1%83%D1%82%D0%B4%D0%B8%D0%BD%D0%BE%D0%B2

10 хв https://www.youtube.com/watch?v=MdSunngNfSw&ab_channel=%D0%A2%D1%80%D0%B0%D0%BD%D1%81%D0%BD%D0%B5%D1%84%D1%82%D1%8C

3 хв

8. Неруйнівний контроль і ремонт трубопроводів.

https://www.youtube.com/watch?v=dwHVIoQZH7I&ab_channel=%D0%90%D0%B%D0%B5%D0%BA%D1%81%D0%B0%D0%BD%D0%B4%D1%80%D0%93%D0%BE%D0%BB%D0%B4%D0%BE%D0%B1%D0%B8%D0%BD

4 хв

9. Врізання відводу у газопровід під тиском. Снабінг

https://www.youtube.com/watch?v=Yz20gRE3b9U&ab_channel=%D0%9E%D0%9E%D0%9E%D0%A1%D1%82%D0%BE%D0%BF%D0%A2%D1%80%D0%BE%D0%BD

12 хв.

Морський транспорт нафти і газу

10. СУПЕРТАНКЕРИ - 5 хв https://www.youtube.com/watch?v=A35aLaC2jqE&ab_channel=%D0%94%D0%B2%D0%B8%D0%B6%D0%B8%D

0%BC%D1%8B%D0%B5%D0%A1%D1%82%D0%B8%D1%85%D0%B8%D0%B5%D0%B9

11. Конструкція танкера-нафтовозу. Відео-Екскурсія по танкеру. 23 хв. https://www.youtube.com/watch?v=HCmC0h-PcGM&ab_channel=%D0%94%D0%BD%D0%B5%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D0%BA%D0%9C%D0%BE%D1%80%D1%8F%D0%BA%D0%B0

12. Конструкція танкера-газовозу. Відео-Екскурсія по танкеру. 26 хв https://www.youtube.com/watch?v=mAmwNIZWBN0&ab_channel=%D0%90%D0%BD%D0%B0%D1%82%D0%BE%D0%BC%D0%B8%D1%8F%D0%9C%D0%BE%D0%BD%D1%81%D1%82%D1%80%D0%BE%D0%B2

13. Конструкція танкера 15 хв https://www.youtube.com/watch?v=_nxDwnXteu0&ab_channel=%D0%92%D0%B8%D1%82%D0%B0%D0%BB%D0%B8%D0%B9%D0%A2%D0%B8%D0%BC%D0%BE%D1%84%D0%B5%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE

14. Навантажувально-вивантажувальні операції 17 хв https://www.youtube.com/watch?v=4IBzAOo9-cE&ab_channel=%D0%94%D0%BD%D0%B5%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D0%BA%D0%9C%D0%BE%D1%80%D1%8F%D0%BA%D0%B0

15. Очистка танкерів 8 хв https://www.youtube.com/watch?v=aKH-zfiyAGc&ab_channel=%D0%A7%D0%B8%D1%81%D1%82%D1%8B%D0%B9%D0%9C%D0%B8%D1%80%D0%9CPure_World_M

16. Чому вибухають танкери 6 хв https://www.youtube.com/watch?v=YpUh24WTxGM&ab_channel=%D0%94%D0%BD%D0%B5%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D0%BA%D0%9C%D0%BE%D1%80%D1%8F%D0%BA%D0%B0

17. ГАЗОВОЗИ - LNG & LPG CARRIERS Щоденник моряка 22 хв https://www.youtube.com/watch?v=wCNJPl2Gos&ab_channel=%D0%94%D0%BD%D0%B5%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D0%BA%D0%9C%D0%BE%D1%80%D1%8F%D0%BA%D0%B0

18. Ліхтеровоз 1 хв. 30 сек https://www.youtube.com/watch?v=vwf1LhVKRAo&ab_channel=%D0%A6%D0%B0%D1%80%D1%8C-%D0%

BF%D0%BB%D0%BE%D1%82%D0%BD%D0%B8%D0%BA

Зріджений природний газ - обладнання для його транспортування

https://www.youtube.com/watch?v=1rJuOcS3AtA&ab_channel=%D0%A2%D0%AD%D0%9A-%D0%A2%D0%92 1 година 15 хв.

Підземні сховища газу

19. Підземні сховища газу. Цікаві факти. 4 хв.

https://www.youtube.com/watch?v=1P22gBUmaTM&ab_channel=%D0%92%D1%81%D1%91%D0%BE%D0%B3%D0%B0%D0%B7%D0%B5%D0%B2%D0%B1%D1%8B%D1%82%D1%83.

20. Підземні сховища газу. Більче-Волицьке сховище (Україна) 2

хв. https://www.youtube.com/watch?v=qhsmfR18YWM&ab_channel=%D0%A1%D1%83%D1%81%D0%BF%D1%96%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B5%D0%9B%D1%8C%D0%B2%D1%96%D0%B2

21. Підземні сховища газу. https://www.youtube.com/watch?v=1eyaTmqqVzY&ab_channel=%D0%93%D0%B0%D0%B7%D0%9F%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B4%D0%B0 2 хв

https://www.youtube.com/watch?v=klj-iCbFIG0&ab_channel=Espresso.TV 3 хв https://www.youtube.com/watch?v=1P22gBUmaTM&ab_channel=%D0%92%D1%81%D1%91%D0%BE%D0%B3%D0%B0%D0%B7%D0%B5%D0%B2%D0%B1%D1%8B%D1%82%D1%83. 4 хв

Звичайно, наведені приклади – це тільки дециця використуваних відеоматеріалів при викладанні нафтогазової інженерії, зокрема, транспорту природних вуглеводнів.

Широкий тематичний спектр навчальних фільмів про нафтогазову інженерію свідчить, що їх успішно можна використувати з освітньою метою.

Висновки.

1. Кінодидактика у структурі розділів спецкурсу «Професійно орієнтована медіаосвіта» приваблює студентів саме розмаїттям висвітлення різних аспектів з фаху. Навчальні, наукові та художні фільми про науку і

практику мають важливе значення для фахівців у різних галузях. Вони можуть використовуватися для: - Надання інформації про стан науки та практики у даній галузі. - Формування знань та вмінь. - Розвитку творчих здібностей. - Формування ціннісних орієнтацій. – Розвитку критичного мислення.

2. Кінодидактика в недалекій перспективі може бути окремим професійно орієнтованим спецкурсом в освітньому процесі. Зокрема, у формуванні фахової медіакомпетентності спеціаліста з нафтогазової інженерії позитивну роль можуть відіграти відеоматеріали не тільки про транспорт нафти і газу, а і їх геологічну розвідку, буріння свердловин, видобування і переробку природних вуглеводнів. Цьому сприяють більш ніж сторічна практика вітчизняного українського промислового нафтогазовидобування, а також сучасний парк підручників і посібників (літ. 17-43).

ЛІТЕРАТУРА

1. Онкович Г. В. Медіаосвітні технології і компетентнісний підхід / Онкович Г. В. – Реалізація європейського досвіду компетентнісного підходу у вищій колі України: матеріали методологічного семінару. – К.: Педагогічна думка, 2009. – С. 206 – 217.

2. Ганна Онкович. Медіа- та інформаційна грамотність у сучасній вищій освіті України / Г. В. Онкович // Вища освіта України : теорет. та наук.-метод. часоп. – № 1 (Дод. 1). – [Темат. вип.] : Наука і вища освіта. – Київ, 2014. – С. 85–87.

3. Онкович Г. В. Проблематика медіаосвіти на сторінках часопису «Вища освіта України» (до 20-річчя часопису «Вища освіта України») // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Українська освіта аксіологія європейського вибору». НПУ ім. М. П. Драгоманова, 21 жовтня, 2021 р.– С. 292-300.

4. Онкович Г. В. Медіакомпетентність – фахова якість сучасного випускника вищої школи // Проблеми освіти, 2014. – Т. 78. – № 1. –С. 205-211

5. Онкович А. В., Онкович А. Д. Media didactics as a way to comprehend professionally-oriented terminological systems // International Scientific-Pedagogical Organization of Philologists (ISPOP): Журнал “WEST-EAST” , March, 2020 / 1. – Том 3. – С. 38-46.
6. Медіадидактика вищої школи: програми спецкурсів / Ганна Володимирівна Онкович, Катерина Євгенівна Балабанова, Інна Юріївна Гуріненко, Наталя Мар'янівна Духаніна, Артем Дмитрович Онкович, Інна Андріївна Сахневич, Ольга Каролівна Янишин ; за наук. ред. Г. В. Онкович; НАПН України, Ін-т вищ. освіти. – Київ : Логос, 2013. – 195 с.
7. Медіакомпетентність фахівця : кол. монографія /за наук. ред. Г. В. Онкович ; НАПН України, Ін-т вищ. освіти.–Київ : Логос 2013.–286 с.
8. Ганна Онкович. Медіадидактика вищої школи: український досвід / Ганна Онкович // Вища освіта України : теорет. та наук.-метод. часоп. / Ін-т вищ освіти НАПН України. – Київ, 2013. – № 1. – С. 23–29.
9. Онкович Г.В. Медіадидактика вищої школи у розвитку професійних компетентностей майбутніх фахівців//Український інформаційний простір, 2020 1(5). С.179-196.
10. Сахневич І. А. Критичний аналіз медіатекстів фахового спрямування як необхідна складова формування медіакомпетентності майбутніх фахівців технічних галузей // Наукові записки [Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка]. Серія: Педагогіка. 2013, №; 3. С. 157-161.
11. Сахневич І. А. Інтегрований спецкурс з основ медіакомпетентності у професійній підготовці майбутніх фахівців технічних спеціальностей // Вища освіта України, 2012, № 1. – С.101-105.
12. Сахневич І. А. Практикум для самостійного оволодіння основами медіакомпетентності– методичні вказівки та завдання для студентів I-IV курсів Національна академія педагогічних наук України, Інститут вищої освіти, 2010.
13. Білецький Володимир, Онкович Ганна, Онкович Артем. СПЕЦ-КУРС «ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНА МЕДІАОСВІТА» У РОЗВИТКУ

ФАХОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПРАЦІВНИКІВ ГІРНИЧОЇ ТА НАФТОГАЗОВОЇ ГАЛУЗЕЙ / Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Innovative trends of science and practice, tasks and ways to solve them», 28 червня-01 липня 2022 р., Афіни, Греція. С. 340-349. https://isg-konf.com/innovative-trends-of-science-and-practice-tasks-and-ways-to-solve-them-two/?utm_source=eSputnik-promo&utm_medium=email&utm_campaign=NEW-EN+UKR-Sbornik_materialov_konferencii_dostupen&utm_content=1053850535

14. Онкович Г. В., Білецький В. С., Фик М. І. Спецкурс «Педагогічно-освітні технології у вищій освіті та наукових дослідженнях з нафтогазової інженерії» // Scientific Collection «InterConf»,(190): with the Proceedings of the 7th International Scientific and Practical Conference «Recent Scientific Investigation» (February 26-28, 2024; Oslo, Norway)/ comp. by LLC SPC «InterConf». Oslo: Dagens næringsliv forlag, 2024. 292p. ISBN 978-82-7346-353-1(series) DOI10.51582/interconf.2024.190 80-89.

15. Білецький Володимир, Онкович Ганна. Спецкурс «Професійно орієнтована медіаосвіта» у розвитку фахової компетентності майбутніх спеціалістів з трубопровідного транспорту // the 2nd International Scientific and Practical Conference № 140 «Diversity and Inclusion in Scientific Area» (January 26-28, 2023). Warsaw, Poland. С. 206-212. <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/61852>

16. Західний нафтогазовидобувний регіон України у розвитку інженерної блогодидактики / АНДИБУР А. П., В., БІЛЕЦЬКИЙ В. С., МАЛІКОВА О. А. / VI Міжнародна науково-практична конференція “INNOVATIONS AND PROSPECTS IN MODERN SCIENCE”, 5-7.06.2023 Стокгольм, Швеція. Р. 199-207. <https://sci-conf.com.ua/vi-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-innovations-and-prospects-in-modern-science-5-7-06-2023-stokgolm-shvetsiya-arhiv/>

17. Проектування бурового і нафтогазопромислового обладнання : посібник / [Білецький В. С., Вітрик В. Г., Матвієнко А. М., Орловський В. М., Савик В. М., Рой М. М., Молчанов П. О, Дорохов М. А., Сизоненко А. В.,

Проскурня М. І., Дегтярьов В. Л., Шумейко О. Ю., Кулакова С. Ю., Ткаченко М. В.]. – Полтава : ПолтНТУ, 2015. – 192 с.

18. Гайко Г. Гірництво в історії цивілізації / Геннадій Гайко, Володимир Білецький. – Київ : Вид. дім "Києво-Могилянська академія", 2016.-488 с.

19. Сергеев П. В. Комп'ютерне моделювання технологічних процесів переробки корисних копалин (практикум)/ П. В. Сергеев, В. С. Білецький. – Маріуполь : Сх. вид. дім, 2016. – 119 с.

20. Основи нафтогазової справи : навч. посіб. / В. С. Білецький, В. М. Орловський, В. І. Дмитренко, А. М. Похилко.– Львів : «Новий Світ-2000», 2018. – 312 с.

21. Основи нафтогазової інженерії : посібник / В. С. Білецький, В. М. Орловський, В. Г. Вітрик. – Харків : НТУ «ХПІ» : Харківський нац. ун-т міського господарства ім. О. М. Бекетова ; Київ : ФОП Халіков Р. Х., 2018.

22. Мінералого-петрографічний словник. Книга перша. Мінералогічний словник / Укл.: В. С. Білецький, В. Г. Суярко, Л. В. Іщенко. – Харків : НТУ «ХПІ» ; Київ : ФОП Халіков Р. Х., 2018. – 438 с.

23. Історія та перспективи нафтогазовидобування : навч. посіб. / В. С. Білецький, Г. І. Гайко, В. М. Орловський. – Київ : ФОП Халіков Р. Х., 2019. – 302 с. Історія та перспективи нафтогазовидобування : навч. посіб. / В. С.

24. Основи транспорту природних вуглеводнів : навч. посіб. / В. С. Білецький, М. І. Фик – Харків : НТУ ХПІ, 2019. – 274 с.

25. Основи хімії і фізики горючих копалин : підруч. для студ. вищих навч. закладів / В. І. Саранчук, М. О. Ільяшов, Ошовський В. В., Білецький В. С. – 2-ге вид. – Львів : «Новий Світ-2000», 2019. – 372 с.

26. Смирнов В. О. Переробка корисних копалин : підручник / В. О. Смирнов, В. С. Білецький. – Львів : «Новий Світ-2000», 2019. – 607 с.

27. Інженерна геологія (з основами геотехніки): підручник для студентів вищих навчальних закладів / кол. авторів: В. Г. Суярко, В. М. Величко, О. В. Гаврилюк, В. В. Сухов, О. В. Нижник, В. С. Білецький,

А. В. Матвеев, О. А. Улицький, О. В. Чуєнко; за заг. ред. проф. В. Г. Суярка. – Харків: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2019.-278 с.

28. Орловський В. М., Білецький В. С., Вітрик В. Г. Технологія розробки нафтових родовищ. Навч. посіб. / В. М. Орловський, В. С. Білецький, В. Г. Вітрик; ХНУМГ ім.О.М.Бекетова; НТУ «ХПІ». – Полтава: ТОВ “Фірма “Техсервіс”, 2020. – 243 с.

29. Орловський В. М., Білецький В. С., Вітрик В. Г. Технологія розробки нафтових родовищ. Навч. посіб. / В. М. Орловський, В. С. Білецький, В. Г. Вітрик; ХНУМГ ім.О.М.Бекетова; НТУ «ХПІ». – Львів: «Новий Світ - 2000», 2020. – 243 с.

27. Білецький В. С., Смирнов В. О., Сергєєв П. В. Моделювання процесів переробки корисних копалин: Навч. посіб. / НТУ «Харківський політехнічний інститут», Львів: «Новий Світ-2000», 2020. – 399 с.

30. Орловський В. М., Білецький В. С., Вітрик В. Г., Сіренко В. І. Технологія розробки газових і газоконденсатних родовищ. Харків: Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова, НТУ «Харківський політехнічний інститут». – Львів, Видавництво «Новий Світ – 2000», 2020. – 311 с.

31. Гірничий енциклопедичний словник. т. III. (за редакцією В. С. Білецького). — Донецьк: Східний видавничий дім. — 2004. — 752 с.

32. Мала гірнича енциклопедія. т. I. (за редакцією В. С. Білецького). Донецьк: Донбас, 2004. — 640 с.

33. Мала гірнича енциклопедія. т. II. (за редакцією В. С. Білецького). Донецьк: Донбас, 2007. — 652 с.

34. Мала гірнича енциклопедія. т. III. (за редакцією В. С. Білецького). Донецьк: Східний видавничий дім, 2013. — 644 с.

35. Манець І. Г., Білецький В. С., Яценко Ю. П. Російсько-український словник із техногенної безпеки та екології/ За ред. Б. А. Грядущого. Донецьк: Донбас, 2004. — 576 с.

36. Світлий Ю. Г., Білецький В. С. Гідравлічний транспорт (монографія). — Донецьк: Східний видавничий дім, Донецьке відділення НТШ, «Редакція гірничої енциклопедії», 2009. — 436 с.

37. Орловський В. М., Білецький В. С., Вітрик В. Г., Сіренко В. І. Бурове і технологічне обладнання інженерії (Навчальний посібник). Харків: Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова, НТУ «ХПІ», ТОВ НТП «Бурова техніка», Львів, Видавництво «Новий Світ – 2000», 2021. – 319 с.

38. Білецький В. С. Моделювання у нафтогазовій інженерії (Навчальний посібник). – Харків: НТУ «ХПІ», 2021. – 300 с.

39. Орловський В. М., Білецький В. С., Вітрик В. Г., Сіренко В. І. Технологія видобування нафти. Харків: Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова, НТУ «ХПІ», ТОВ НТП «Бурова техніка», Львів, Видавництво «Новий Світ — 2000», 2022. — 308 с.

40. Орловський В. М., Білецький В. С., Сіренко В. І. Нафтогазовилучення з важкодоступних і виснажених пластів. Харків: Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова, НТУ «Харківський політехнічний інститут», ТОВ НТП «Бурова техніка», Львів, Видавництво «Новий Світ — 2000», 2023. — 312 с.

41. Білецький В. С. Методологія наукових досліджень технічних об'єктів та їх оптимізація : навч. посібник / В. С. Білецький ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". – Київ : ФОП Халіков Руслан Халікович, 2023. – 118 с.

42. Орловський В. М., Білецький В. С., Сіренко В. І. Технологія видобування газу і газового конденсату: навчальний посібник. Редакція «Гірничої енциклопедії», Полтава: НТП «Бурова техніка», Львів, Видавництво «Новий Світ – 2000», 2023. – 359 с.

43. Смирнов В. О., Білецький В. С. Фізичні та хімічні основи галузевого виробництва. - 2022 - Новий Світ-2000. 148 с.